

IONEL FERNIC – UN TRUBADUR AL ROMANȚEI ȘI TANGOULUI

Gheorghe Palcu

București, România
gheorghe.palcu@yahoo.com

Compozitorul, poetul și prozatorul Ionel Fernic a văzut lumina zilei în 21 mai 1901, în vechea reședință domnească și fosta capitală a Țării Românești, orașul Târgoviște, astăzi capitala romanței. În casa părintească este îndrumat să studieze de mic vioara și pianul - tatăl său, inginerul Teodor Fernic știa să cânte la vioară. Acesta, din dorința de a-i da posibilitatea unei temeinice pregătiri scolastice, îl înscrie la școala primară evanghelică din București, unde micuțul Ionel se adaptează destul de greu, datorită severității impuse de cancelaria școlii. Revine la Liceul „Vasile Alecsandri” din Galați, continuându-și în particular studiile muzicale cu profesorul de pian Teodor Fuchs (instrument, solfegii, teorie, armonie). La terminarea liceului, va urma cursurile de artă dramatică la Conservatorul din București, bucurându-se de mare succes încă din anul I. I se vor da roluri mai mici, alături de mari actori ai vremii în trupele teatrale conduse de Ion Gîgalia și Ion Manolescu. Dar succesul prematur îl nemulțumește și în continuare va studia muzica la Conservator renunțând definitiv la actorie. Va avea ca profesor de pian pe Iosif Paschil, organist la Catedrala Sf. Iosif, dirijor și compozitor. La 18 ani compusese deja două romanțe care se mai cântă și astăzi: „Cruce albă de mesteacăn” și „Țiganca”. După stagiul militar în Ploiești, rămâne în oraș timp de un deceniu fondând ziarul „Dreptatea Prahovei” și cântând la pian în diverse cinematografe, compunând melodii de dans, romanțe și mici cuplete, bucurându-se de mult succes. Romanțele compuse atunci au fost cuprinse în albumul intitulat “Cele mai noi cântece”. În anul 1930, Fernic se mută la București, continuându-și viața tumultuoasă, făcându-și

simțită prezența în grădinile și terasele unor restaurante bucureștene cum ar fi Trocadero, Gambinus, Mon Jardin, Carul cu bere, etc., unde îi încânta pe clienți cu acordurile la pian. Pe estradele acestor restaurante cântau orchestrele conduse de Petrică Moțoi, Victor Predescu, Jean Marcu, Grigoraș Dinicu și alți muzicanți renumiți ai timpului. După romanțele de succes “Țiganca”, pe versuri de Artur Enășescu și „Romanța celei care minte”, pe versuri de Ion Minulescu, trece cu ușurință la un nou gen muzical, intrat în repertoriul orchestral bucureștean prin anii 1910. Este vorba despre tango al cărui precursor în România este considerat Ionel Fernic. El dă un colorit propriu tangoului argentinian sporindu-i cantabilitatea vocală. Înzestrat cu harul rar al muzicalității, compune tangouri devenite celebre la acea vreme: „Pe boltă când apare luna”, „Dar este la fel”, „Iubesc femeia”, „Pentru tine am făcut nebunii”, „Minte-mă”, toate pe textele personale, piese care după mulți ani încă se mai cântă. Ele au fost preluate și înregistrate pe discuri de remarcabili cântăreți ai timpului, cum ar fi Titi Botez, Cristian Vasile, Zavaidoc, Jean Moscopol, etc. Numărul lucrărilor compuse nu se cunoaște exact, multe partituri fiind preluate de șefii de orchestră și pierdute în timp. Temperament tumultuos, vulcanic, la vârsta de 35 de ani, în plină glorie, Ionel Fernic încearcă să se dedice pasiunii care l-a obsedat încă din copilărie: aviația. Astfel, în anul 1935, se înscrie la Școala de pilotaj, cu prețul divorțului de frumoasa sa soție Nunuța Morțun, autoarea multor poezii pe versurile cărora a scris frumoasele sale romanțe și tangouri. În 23 iulie 1935 primește brevetul de pilot, fiind numit director al Școlii de pilotaj. Urmează

apoi cursuri de parașutism. Ulterior, înființează Școala de parașutism. Datorită calităților sale excepționale, Asociația română pentru propagarea aviației, îi conferă înaltul ordin Virtuea aeronautică în grad de cavalier. Este numit apoi director al aerodromului din Cernăuți, dar din păcate, a îndeplinit această funcție doar pentru o durată scurtă de timp. Cel ce știa să poarte fracul cu aceeași dezinvoltură ca și salopeta de zbor, s-a prăbușit la bordul unui avion ce aparținea companiei poloneze LOT, la 23 iulie 1938, în drum spre București. Avea 37 de ani. Un destin tragic a frânt zborul spre înălțimi al compozitorului poet, aviator și parașutist iscusit nu în carlinga unui avion pilotat de el, ci ca simplu pasager. În urma lui Ionel Fernic rămân pentru patrimoniul național 153 de opusuri – romanțe, tangouri și piese de muzică ușoară – precum și 18 prelucrări de folclor. Succesul romanțelor sale se explică prin apelul direct la sentimentele cele mai profunde ale omului; ele trezesc în sufletele celor care le ascultă emoții vii, fiind atrăgătoare prin îmbinarea perfectă a melodiei cu textul. Iată ce l-a determinat pe compozitor să apeleze la poeți contemporani cu el, Ion Minulescu, Cincinat Pavelescu, Nicolae Kirițescu și alții. Dar majoritatea romanțelor scrise de el sunt pe versurile proprii. Înzestrat cu o uimitoare imaginație, Ionel Fernic a demonstrat la vremea sa că romanța noastră, departe de a fi un gen depășit, trăiește o permanentă tinerețe, împrumută mereu o notă contemporană, proprie acestui gen muzical, cu o varietate melodică și tematică bogată, de o rară frumusețe. Dovada cea mai plauzibilă este faptul că romanțe precum „Îți mai aduci aminte, doamnă”, pe versurile lui Cincinat Pavelescu, „Cruce albă de mesteacăn” și „Țiganca”, pe versurile lui Artur Enășescu, „Romanța celei care minte”, pe versuri de Ion Minulescu, „La umbra nucului bătrân” pe versuri de Alexandru Dinescu, și altele se cântă și astăzi și se vor cânta în viitor. La fel de inspirat ca în muzică, Fernic s-a dovedit a fi un poet remarcabil.

Rămân pentru eternitate romanțele scrise pe propriile versuri „Rămâi, o nu pleca, te ador”, „Din ochii care au plâns odată”, „Dă-mi mâinile să le sărut”, etc. Știa să plângă în acorduri, iar muzica se revărsa în el fără zăgazuri. A cântat femeia și a slăvit vinul „licoarea de zei adorată”. Într-o singură zi, a reușit să scrie două melodii: „Adio, doamnă” și „Iubesc femeia”. Romanțele și tangourile lui Ionel Fernic sunt revărsări lirice pline de farmec și de o reală putere evocatoare, având o melodică bogată și o largă respirație lirică, ceea ce le face nemuritoare. Ne rămân amintirile unui om de aleasă onestitate, de o rară frumusețe sufletească, precum și ale unui muzician cu mare talent, un melodist neîntrecut.

Referințe

- Gheorghe Sbârcea, *Muza cu har*, Supliment la revista Muzica, București, 1984, pp. 78-82.
 Maria Roșca, *Trubadurul*, Ginta Latină, București, 2001, pp. 9-20, 94-107, 118-126.